

Justis- og beredskapsdepartementet - JD

Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår referanse: 19/02320-2
Arkivkode: X00 &00
Saksbehandler: Mårten B. Farete
Deres referanse: 19/4154 ES JAGL/bj
Dato: 27.11.2019

Høringssvar på endringer i personopplysningsloven (unntaket for ytrings- og informasjonsfrihet, forholdet til offentleglova, anvendelse for Svalbard)

1. Innledning

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 3. september 2019 om endringer i personopplysningsloven mv., med høringsfrist 6. desember 2019.

2. Personopplysningslovens unntak for ytrings- og informasjonsfrihet – Pol. § 3

KS støtter departementets forslag til endringer i pol. § 3. Fremveksten av nye måter å publisere informasjon om enkeltpersoner på internett, særlig i relasjon til personer som er offentlig ansatte eller utfører et politisk verv, innebærer en utfordring når det gjelder avveiningene mellom ytringsfriheten og personvernet. Ved å gjennomføre de endringer som er foreslått vil det være rom for mer nyanserte vurderinger og avveininger mellom ytrings- og informasjonsfriheten og personvernet.

Utfordringen med de foreslåtte endringene er imidlertid at bestemmelsen i enda større grad blir skjønnspreget, med mindre forutsigbare rammevilkår for de registrerte, men også for de behandlingsansvarlige som foretar publisering av ytringer med journalistisk formål, eller med henblikk på akademiske, kunstneriske eller litterære ytringer. Den forventede effekten av regelendringene er imidlertid at håndhevelsen av bestemmelsen vil kunne bli enklere å etterleve for Datatilsynet og Personvernemnda, og hensynet til forutsigbare rammevilkår antas å kunne bli avklart forholdsvis raskt gjennom disse organenes praksis. De norske domstolene vil også være sentrale premissleverandører for grensedragningen, og rettspraksis fra EMD, EFTA-domstolen og EU-domstolen vil være relevant ved vurderingen.

De vurderingskriteriene som er foreslått fanger etter vår vurdering opp de mest sentrale hensynene som gjør seg gjeldende i vurderingene, og det er grunn til å anta at kriteriene vil gjøre anvendelsen av § 3 noe enklere.

3. Forholdet mellom personopplysningsloven og offentleglova

Det er behov for en bestemmelse som presiserer hvordan de to lovene forholder seg til hverandre, av rent pedagogiske hensyn. Dagens ordning med at bestemmelsen om forholdet mellom de to lovene er

plassert i personvernforordningens kapittel IX, og ikke som en del av de innledende bestemmelsene eller av de utfyllende nasjonale bestemmelsene i personopplysningsloven, gjør den mindre tilgjengelig/kjent. En bestemmelse som avklarer forholdet mellom lovene bør fremgå av personopplysningsloven, men det bør vurderes om en tilsvarende bestemmelse også bør fremgå som et nytt ledd i offentleglova § 2.

Vi legger til grunn at forordningens artikkel 86 skal tolkes og anvendes slik at forordningen ikke begrenser innsynsretten etter offentleglova. Dette tilsier i utgangspunktet at det både kan være rom for en nasjonal bestemmelse som innebærer at offentleglovas regler går foran forordningen ved konflikt mellom regelsettene, eller at personopplysningsloven og forordningen gis anvendelse fullt ut i slike tilfeller.

Vi mener at personopplysningsloven og forordningen ikke bør få anvendelse fullt ut, ved siden av offentleglova. Offentleglova og personvernregelverket bygger på hensyn som står i et motsetningsforhold til hverandre, bl.a. hensynet til åpenhet/gjennomsiktighet og vern av fysiske personer/dataminimering. Vi er ikke kjent med om det er enkelte bestemmelser i forordningen som vil stenge for eller legge begrensninger for gjennomføringen av innsynsretten etter offentleglova. Det er så vidt vi kan se ikke foretatt en grundig gjennomgang av reglene i sin helhet som har kartlagt slike forhold. Det er i tillegg relativt kort tid siden personvernforordningen ble inntatt i norsk lovgivning, og det er derfor grunn til å mene at det ikke har gått tilstrekkelig med tid til at eventuelle begrensninger har blitt avdekket gjennom praktiseringen av regelverkene.

På denne bakgrunn er det vanskelig å forutsi konsekvensene av departementets forslag om at både offentleglova og personopplysningsloven kommer til anvendelse fullt ut ved utlevering av opplysninger i medhold av offentleglova. Hensynet til å gjøre disse regelverkene enklest mulig å praktisere tilsier at en bestemmelse som regulerer forholdet mellom offentleglova og personopplysningsloven bør legge til grunn at offentleglova går foran ved en eventuell konflikt. Dette er en tilnærming som harmonerer best med tolkningen av forordningen artikkel 86, og som etter vårt syn vil være best egnet for rettsanvendere til å forstå hvordan lovene forholder seg til hverandre. Denne tilnærmingen harmonerer også bedre med den tidligere § 6 i personopplysningsloven av 2000, som ikke ble videreført ved vedtakelsen av ny personopplysningslov i 2018.

4. Unntak fra innsyn for sammenstillinger av personopplysninger som opprettes som en følge av innsynskrav etter personvernforordningen – forslag til nytt sjettede ledd i offentleglova § 26

Vi er enig i departementets vurdering av at innsyn for allmennheten i sammenstillinger og oversikter over personopplysninger som blir utarbeidet som en direkte følge av at personer benytter seg av innsynsrett etter personvernforordningen artikkel 15, vil kunne føre til en spredning av opplysningene, og dermed svekke personvernet. Mulighet for allmennhetens innsyn i slike dokumenter vil også kunne føre til at enkeltpersoner avstår fra å be om innsyn, av hensyn til personvernet. Vi støtter derfor forslaget til nytt sjettede ledd i offentleglova § 26.

5. Personopplysningslovens anvendelse for Svalbard

Det er ikke særskilte forhold som tilsier at personopplysningsloven ikke skal gjelde for Svalbard, med unntak for forordningen artikkel 56 og kapittel VII. Vi støtter forslaget om å videreføre Datatilsynets kompetanse til å gi dispensasjon ved enkeltvedtak fra de enkelte bestemmelsene i personopplysningsloven dersom stedlige forhold gjør det nødvendig.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tor Allstrin'.

Tor Allstrin
Områdedirektør

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mårten B. Faret'.

Mårten B. Faret
Advokat